

Folket i dets Helhed end hos de Dannede, saa har han ganske vist i een Henseende Ret; der er en stor Mangel, et stort Savn hos Folket i den Retning. Men hvorledes skal det ogsaa være anderledes? Det er Dannelse, der er Tale om, men Dannelse er en ædel Plante; den gaar ikke af sig selv uden Omfarg og Pleie, og det er netop derfor, jeg har været med til at tale for et Forslag som det, der her ligger for, for at vi kunne komme til at faa Dannelsen lagt paa et Grundlag sælles med Folkets naturlige Livsgrund, saaledes at Dannelsen kan komme til at virke paa Folket, kan tiltale Folket, saaledes at dette føler sig paa en hjemlig Grund, naar der er Tale om Dannelse. Dette er, saaledes staar det for mig, ikke Tilfældet for Diebliffet. Kløften mellem Dannelsen og Folketsvets Grund er der, den føles virkelig; man kan ikke afvise den; Kjendsgjerninger ere haarde Karle. Om man nok saameget lytter til den stærke Tale, der jevnlig lyder om vor høiere Skoledannelses Upperrighed og Indflydelse, saa kan man dog ikke se bort fra, hvad man selv stadigt har mødt fra sin Barndom af og stadigt møder i Livet. Den ærede Rigsdagsmand sagde, at selv om Kløften var der, var den dog mindre end tidligere. Men jeg vil dog sige, at der har været en Tid — jeg veed ikke, hvilken Tid det ærede Medlem særligt talte om — da Dannelsen var mere sælles for de forskellige Klasser i Folket; der var en Tid, da vore Kæmpeviser og i det Hele taget vor gamle Poesi var sælles for Alle, for dem, der indtog de høiere Pladser i Samfundet, og for dem, der indtog de lavere. Men jeg skal ganske vist indromme, at siden Katinen kom til Herredomme her i Landet — og det er adskillige Hundrede Aar siden — har der stadig været arbeidet paa denne Kløft. Den har ganske vist været noget større end nu, om den end er stor nok, men netop derfor er Folket, som det nu er. Naar den ærede Rigsdagsmand anker over den Mangel paa nordisk Følelse, som der er i Folket, saa er Grunden dertil netop den, at der igjennem Hundrebaar har været arbeidet paa Kløften, idet Dannelsen har søgt ud til det Fremmede, istedetfor at holde sig mere paa den hjemlige

Grund, paa Folketsvets egen. Man sige nok saa meget, som man vil, at Folket heller ikke mere saaledes staar paa sine Fædres Livsgrund, saa har det dog ikke nogen anden Grund at staa paa. Grunden er der dog endnu, om end lidt ubevidst, og vi, den nuværende Slægt, ere dog vore Fædres Børn. Det er den samme Aand, der nu er i Folket, der har været der gennem alle Tider, men den kan ligge i Slummer og Dvale, og hvorledes skal det være anderledes, naar den ikke bliver paavirket og tiltalt, og hvorledes skal det ske, naar Dannelsen og Skolen ikke oplives af den. Rigtig nok sagde den ærede Rigsdagsmand, at der er meget mere Trang til Bækkelse og Oplivelse af den religiøse Tro og Kjærlighed end til Bækkelse af Folketsfølelsen. Ja, der er sandelig Trang nok dertil, men jeg maa dog ogsaa bemærke, at der er mere Forbindelse mellem disse indbyrdes, mellem det, vi her forhandle, og den omtalte Mangel paa det Religiøses Omraade, end man tidt er tilbøielig til at erkjende. Just derved, at Kjærligheden til det Hjemlige, til det Egne, til det Folkelige bliver udviklet, finde Kristendommens Spirter en bedre tilberedt Jordbund at fæste Rod og gro i. Det er min Tro; dog derom kan man selvfølgelig have forskellige Tanker. Men i hvert Tilfælde trænge vi sandelig ligesaameget til Udvikling af vor folkelige, hjemlige, nordiske Tankegang, som vi trænge til Udvikling af vort kirkelige Liv, af vor religiøse Tro og Kjærlighed. Forresten minder det ærede Medlem mig herved om, hvad det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Ville) forleden Dag nævnte i sit Foredrag. Han sagde om den oldnordiske Dannelse, at vi havde budt dem ind til os og budt den Sæde hos os, men den vilde ikke lade sig nøie med mindre Plads end den første, og dertil, siger han, mangler den Et, den mangler „Kongstanken“. Det minder, synes mig, om Noget, der har været en af vore store Ulykker, at man gennem Aarhundreder i Danmark og i Norden tidt har sagt: vi mangle „Kongsæmnet“. Har det ikke været en stor Ulykke for os med de mange tydske Konger og Dronninger, vi have havt? Og det gaar i Landens Rige, som det gaar i